148. szám

A „KELET" előfizetési díja:
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva
Egész évre . . . . . 16 frt.
Fél évre . . . . . 8 „
Negyedévre . . . . . 4 „
Egy hóra helyben . . . . . 1 frt 50 kr
Egyes szám ára 6 kr.
Megjelenik a „Kelet" mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.
Szerkesztői és kiadói szállás: főtér 12-ik szám
Kéziratok nem adatnak vissza.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Hirdetési díjak.
Egy négyszög centiméternyi tér ára 2 kr.
Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknél külön kedvezményt is nyujt a kiadóhivatal.
Hirdetéseket fölvesznek:
Bécsben: Oppelik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhau) der Wollzeile 36.) Haasenstein et Vogler (Wallfisch-gasse 10 Rud. Mosse Publicistische Bureau. Budapesten: Haasenste. és Vogler hirdetés közv. irodája. Goldberger A. hirdetések fe vételi irodája Budapesten Szervitatér 3. sz.
Nyilttári czikkek
gármond sora után 25 krajczár fizetendő.

Tizenegyedik évfolyam. 1881. Kolozsvár, vasárnap, julius 3

AZ EREDMÉNY.

Nagyrészt befejezvék az országos képviselőválasztások. Ma és holnap alig 7 kerület választ még, s ezzel kész az uj magyar parlament. Eddig 405 kerület választott s e számból 230 képviselőt nyert a szabadelvü párt, 83-at a szélbal, 61-et az egyesült ellenzék, 14-et a nemzetiségi. 12-en vannak pártállás nélkül és 5 kerületben uj választás lesz.

Pártunk a harcz alatt nyert 50 kerületet, veszitett 33-at. Tiszta nyeresége van tehát 17 kerület. Az összes többi pártárnyalatokkal szemben pedig 62 szótöbbsége van a kormánypártnak.

A diadal tehát, a melyet pártunk aratott, teljes és tökéletes. A nemzet nagy többsége dicső elégtételt nyujtott Tisza Kálmánnak, s az őt támogató férfiaknak azokért a páratlan rágalmazásokért, tele marokkal szórt sárért és tele torokkal kiáltott szitkokért, melyekben a szélbal a hazafias munkálkodásnak egyetlen módját találta. S valóban a politikai szemfényvesztésben való csontos megrögzöttségnek mosolyra inditó tanujele az, midőn a kérlelhetetlen tények és számok ily szerfelett világosan szóló adataival szemben az ellenzéki lapok kivétel nélkül azt hirdetik, hogy a kormánynak e választások után legkisebb oka sincs az örömre, sőt némely szélbali lapok a választások alatt maguknak tulajdonitják a győzedelmet.

Holott épen a szélbal, daczára annak, hogy az élhetetlensége folytán közös prédának szolgáló mérsékelt ellenzéktől 16 kerületet elhóditott, leverő tanuságot vonhat magának a történtekből.

E tanuság pedig abban áll, hogy a királyhágóntuli Magyarországban a független intelligens elem hátat fordított a szélbalnak. Az ország fővárosában egyetlen jelöltje sem ment keresztül. — Debreczenben magja veszvén a Baldácsy-pénznek, a nélkül, hogy ott fellépett volna, nagy többséggel lett megválasztva a miniszterelnök, s e nagy győzelem mellé, mely miatt a szélbali lapok chorusban sirnak, ugyanott még egy kerületet hóditott pártunk. Nagyvárad szintén a kormányelnöknek nyujtott szép elégtételt, s Szeged szintén kormánypártit választott.

Ha egy szemernyi magábaszállás vesz erőt a szélbali hetvenkedésen, lehetetlen, hogy meg ne hökkenjenek a legmagyarabb és legintelligensebb városok ezen itéletétől.

Igaz, hogy a mig a főváros példájára a magyar intelligentia visszatért a szabadelvü pártba, Kolozsvár akkor kezdé a bolondját, mikor más már végezte, s engedte, hogy Dinstli és Rüstow megválasszák neki Ugron-Barthát. Azt azonban még a szélbal sem meri állitani, — pedig alig létezik valami, a mit ne merne, — hogy Kolozsvártt többségben volna pártja.

A szélbal szaporodását korántsem elveinek, hanem az adóknak, az országot ért csapásoknak, a közös hadseregbeli tisztek némely kihágásainak és saját páratlan tevékenységén kivül, különösen a mérsékelt ellenzék jó magával való tehetetlenségének köszönheti.

A lefolyt választások nagy mérvben igazolják, mekkora a szükség a parlamenti egyensuly fentartása végett egy elfogadható alapokon álló kormányképes ellenzék, egy mérsékelt centrum. Hisz épen csak ennek hiányában a választók egy része félrevonultságával, más része ugy szólva desperátióból activ szavazatával taszitotta elébb egy pár lépéssel a szélbal rozzant szekerét. Még ezek is többnyire azon rationalis feltevésben élvén, hogy ugy sem hiszi mind a candidatus sem azt a sok bolondot, a mit választói elé tálalt, s majd csak megszelidül e fura nép is, ha komolyan kenyértörésre kerül a sor.

Általában nincs okunk valami nagyon dicsérni a jelenlegi választások elvi magaslatát. A kormánypárt természeténél fogva a tényleges institutiók alapján állván, a már létesitett alkotásokon kivül nem vihetett a harczba magasabb szabásu elveket. A közbenső pártok ellentétbe helyezték magukat a létezővel a nélkül, hogy a létesitendőkre nézve bárminő elvei lettek volna. Végül a szélbal elvei annyira a képtelenségek honában kalandoznak, hogy csak az alsóbb néprétegnek ábrándos részét vihették meggyőződéssel a harczba, a többi nem hitt nekik, miként elveik kivihetőségében maguk sem biznak.

A kettős pénzértéket pártoló államok képviselői a párisi nemzetközi pénzkonferenczián a felett folytatnak most alkudozásokat, hogy a latin pénzunio mintájára bimetallista uniót kössenek, miután diplomatiai uton az alapot erre nézve már egymás közt tisztába hozták.

—

A dunai aktára vonatkozó pótkonvenczió Galaczban máj. 28-dikán iratott alá. E konvenczió kimondja, hogy az európai dunabizottság hatásköre a dunai hajózás ellenőrzését stb. illetőleg Isacsától egész Galaczig kiterjesztetik. De Oroszország képviselője kijelenté, hogy a kilia ág balpartja orosz levén, itt a dunai bizottságnak nincs mit keresnie. Románia képviselője pedig csak azon határozott kikötéssel irta alá az „act aditionelt", hogy a partállamok jogainak javitása megóvassék.

A VÁLASZTÁSOK UTÁN.

Fogaras, 1881. jun. 30.

Junius 28-án Fogarasmegye is megválasztá országgyülési képviselőit. A fogarasi választókerületben a köztiszteletben és becsületben megőszült, elvszilárd Boér Antal kormánypárti férfiu ellenjelölt nélkül állott, miután az intelligenczának sikerült ellenfelét az ugyancsak szabadelvüpárti Kapocsány Mór ügyvédet visszalépésre birni.

A választási gyülés megnyittatván, miután konstatáltatott, hogy a törvényszabta záros határidőn belől a bejelentve volt Boér Antalon kivül más jelölt nem jelentkezett, a zeneszó mellett és számos nemzeti lobogó alatt egybegyült mintegy 800, jobbára román nemzetiségü választó polgár lelkesült éljenzései között, Boér Antal a fogarasi választókerület részéről felkiáltás utján megválasztott országgyülési képviselőnek enunciáltatott. A választási helyiségbe küldöttségileg meghivatván, a mándátum átvételekor meghatottan köszönte meg a személye iránt ismételten nyilvánitott eme kitüntető bizalmat, igérvén, hogy miként ez ideig, ugy jövőben is a szabadelvüpárt zászlójához rendithetlenül hiv leend.

Az árpási választókerületben szavazás döntött, miután a központi végrehajtó bizottság által Budapestről ide küldött Ullman Sándor mellett a másik választókerületben visszalépett fogarasi ügyvéd Kapocsány Mór is föllépett.

Győzelme a budapesti központi bizottság által erkölcsileg gyámolitott Ullman Sándor fölött nem volt nehéz; ugyanis a diadal kivivásában hatalmasan támogattatott a megye székhelyen elhagyatva nem volt fogarasi polgárság által, kiknek elvökkel sehogy sem egyezett meg az, hogy az ők és a mi megkérdezésünk nélkül egy választókerület fölött, mint Pominium fölött, kény és kedv szerint rendelkezzék bármely központ is. Mielőtt a központ kinézettje választókerületében megjelennék: joggal megvárhatni, hogy a választó polgárság vezető férfiainak véleménye a kinézettnek személyisége és mivolta fölött kikéressék.

E sértő mellőzésnek tulajdonithatja dr. Ullman Sándor ur elbukását és Kopocsány Móricz ügyvéd ur — kedveltsége mellett is — diadalát. Összesen beadatott 1209 szavazat; ebből Kopocsány Mór kapott 732-őt, dr. Ullman Sándor 477-et.

Ennek a választásnak moralis jelentőségét magasra emeli ama körülmény, hogy e választókerület tisztán román ajkuakból áll, s midőn ily szorgos mezei munka idején akkora tömegben jelent meg az urna előtt legszentebb alkotmányos jogát gyakorolni: erre a jó népre csak a rosz akarat foghatja, hogy passivista.

A brassói „Gazet'a Transilvaniei" junius 23-i számában közvetlen a választások előtt „Alegerile in comitatulu Fogarasiulu" czim alatt erélyes fölhivást intézett a román testvérekhez, visszatartandó őket a választásba elegyedéstől. Szava pusztában kiáltó hang volt, a mint a fényes eredmény igazolja. Fogarasmegye két választó kerületének román ajku népe ugyanis annyira nem passivista, sőt annyira szabadelvü Tisza-párti activista, hogy ha itt valaki nemzetiségi programmal merne föllépni szemben egy szabadelvü magyarral: bizton ki merjük mondani, miként a legcsufosabban elbuknék.

Estve a választóközönség mindkét képviselőt fényes fáklyásmenettel tisztelte meg zeneszó mellett. Boér Antal laka előtt lelkes üdvözletet tartott ref pap Pánczél Károly, melyre az ősz férfiu megható köszönetet mondott választóinak, biztositván őket, miként a megye érdekeinek hű szószólója és a szabadelvü párt lobogójának rendithetetlen hive leend. Kapocsány Mór laka előtt az üdvözlő beszédet tartotta Gál Domokos törvényszéki albiró, melyre az ügyvéd és uj képviselő ur ünnepélyesen kijelentette, hogy a szabadelvü párt hive és igyekezni fog e párt nézetét öszhangzásba hozhatni az ország, a megye és e város vitalis érdekeivel; szivvel, lélekkel oda törekszik, hogy a Tisza vezérlete alatt ez ország boldog és e megye megelégedett legyen.

Fogarasmegye közönsége hát, miként a multban, ugy a jelenben is becsülettel és elvhűséggel lerótta hazafiui tartozását, és e megyére a kormány minden időben teljes bizalommal számithat.

Oltvidéki.

Választási utóhangok.

Miként már táviratilag e lapok olvasói értesitettek mult hó 28-án, a szabadelvü párt Medgyesen legyőzetett, s Graffius eddigi képviselő a brassói programm alapján képviselőnek ujra megválasztatott. Nehogy azonban azt hidjék a szász papok és tanitók, hogy ez arra mutatna, mintha a nép maga helyeselné a brassói programmot, elmondom röviden minő eszközökkel szerezték meg győzelmüket.

A szásznép maga, igen jól tudván, hogy eddigi képviselőjük, mióta a szásznépet képviseli, ennek érdekében semmit sem tett, jól tudja, hogy diurnumainak legnagyobb részét ide haza költé el s vajmi keveset törődik kerületének érdekével, örömmel ragadta meg az alkalmat képviseltetését jövőre olyan egyénre bizni, kinek működése messzebb terjed a semmit tevésnél, s kiről bizton hitte, hogy akkor, midőn az ország érdeke is ugy kivánja, olt lesz az első harcosok közt, nem sajnálja a szót, fáradságot, csakhogy eredményeket mutathasson fel. — A legmegbizhatóbb forrásból tudom, hogy a választást megelőzőleg több mint 200 szavazattöbbséggel rendelkezett a szabadelvü párt. Mihelyt azonban a szászpapok észrevették, hogy dicsfényük oszlófélben, hogy a nép kijózanodott mámoritó dogmájuk hatása alól, megragadtak minden eszközt, megmozditottak minden követ, hogy megmentsék képviselőjelöltüket a bukástól. Egy-egy faluba 5—6 pap, tanitó, ezekkel rokonságban álló városi egyén rándult ki, presbiteriumi gyülés cime alatt a választókat összehivták, s a leghatározottabban megmondották, hogyha a szabadelvü párti jelöltre mernek szavazni, nyilvánosan az utczán fogják az ilyeneket megköpdösni, papjok ellenségük lesz örökre, s boszujokat majd éreztetni fogják gyermekeikkel, kik Medgyesen szászpapok és tanitók keze alatt tanulnak. Szomoruan panaszolták kivétel nélkül a választók, hogy bár ők lelkök mélyéből elitélik a papok által üzött politikát, s bár a szabadelvü pártnak testestől lelkestől hivei, nem mernek a szabadelvü párttal szavazni, mert nem akarják magukat a pap által leendő nyilvános leköpdösésnek, gyermekeiket a szász papok és tanitók boszujának kitenni. Maguk a papok és tanitók rémitették ezzel az embereket, s hazaárulóknak, a nemzet ellenségeinek nevezték azokat, kik ellenük mernek szavazni. Legalább 120—150 kortes futott, fáradott a szászok közül, némely faluban 5—6 működött egyszerre, köztük papok, tanitók, városi notabilitások, oda haza bezárták az oskolát, elnagyták a templomot, magán ügyeiket, csakhogy megmentsék a mi megmenthető. Nem akarok neveket emliteni, mert nomina sunt odiósa, nem akarom a mutatkozó gyülöletet szitani, a tüzre olajat önteni, de ha szükséges, nevekkel is — egy hosszu listával — szolgálhatok.

Daczára ezen fenyegetéseknek, terrorizatiónak, mégis többséggel rendelkezett pártunk a [illegible]

Medgyes vidéke igen kiterjedt lévén, hogy a választás napján kellő időben jelenhessenek meg a választók a szavazó urnánál, előző nap estvére Medgyes szomszédságában Kiskapuson és Baráthelyen gyülekeztek össze pártunk választói. Gyönyörüség volt nézni azt az imponáló többséget, mely ide gyülekezett, azt a lelkesedést, mely a választókat átjárta.

Hire terjedvén, hogy ekkorra képviselőjelöltünk is meg fog választói között jelenni, Kiskapus közönsége valódi ünneppé akarta e napot tenni. Kiskapus, ez a maroknyi magyarság idegen elemek közt, ez a csepp viz a tengerben, daczára a felgyujtással való fenyegetésnek, bírt bátorsággal nemzetiségével tüntetni. Derék falus birája gondoskodott, hogy a község kiföldágaztassék, a gyülekező hely előtt diadalkaput készi-

A KELET TÁRCZÁJA.

HOGYAN TANUL AZ ANGOL?

Felméri Lajos legujabb könyvét *) e szavakkal kezdi: „A nagy nemzetek élete mindig tanulságos, s kétszeresen tanulságos ma, midőn a nemzetközi ismerkedés korszakát éljük. Ma már minden nemzet érzi, hogy fenmaradásának elsőrendü biztositéka a miveltség. Ez az, a mi bármely népet számbavehető egyéniséggé, u. n. nemzetté lenni segit, a benne kifejtett humanus vonásoknál fogva a miveltebb nemzetek társá á tesz s számára tiszteletöket biztositja."

Ha magyarázatra szorulna, hogy a neveléstudomány munkás tanára miért fogott e könyve megirásához; hogy miért kért és nyert miniszterétől szabadságidőt és segélyt e könyve anyagának a helyszinén összegyüjtésére: e sorok, azt hiszszük, bővön elég magyarázat s legkiválta magyar közönség előtt, mert hisz a magyar népoktatási törvény majdnem egyidejü az angollal (1868—1870.) s ha, a mint szokás, annyiszor hivatkozhatunk a magyar és angol parallellákra: különösebben is érdekes és tanulságos a párhuzam a magyar és az angol iskolázás között: a felekezeti, állami és községi népnevelés majdnem ugyanabban a viszonyban levén Magyarországon, mint a milyet az állami felügyelet alá vont egyházi, iskolaszéki (board) és társulati oskolák között Angolországban látunk. Teljes forrongás, fejlődés, verseny ott, mint itt; sok hiány, pótlandó és kicsinyes mind náluk, mind nálunk s az alsó néposztályok és szegénység előitéletei csak ugy leküzdendők általán az iskolák-, mint az egyháziak és felsőbb ranguak féltékenysége az állami felügyelet alá vont iskolák irányában, Angol- és Magyarországon egyként.

S Felméri a párhuzamozás e fölöttébb tanulságos munkáját — ezuttal a 261 nagy és tömött lapra terjedő 1-ső kötetben — annyival nagyobb sikerrel végezé, mivel tulnyomó mértékben az olvasóra bizza az összehasonlitást, ugy állitván elénk az anyagot, hogy önkénytelenül az összevetésre térünk s már magunk is kivontuk a következtetéseket, midőn az iró, könyve legvégén, összejegyzésökhöz fog.

Meglátszik Felmérin, hogy az angolországi iskolázás jelenének képét nem könyvekből és jelentésekből összegyüjtött vonásokból alkotta össze, hanem magát a valóságot, a helyszini szemlét, a személyes tapasztalatot hivta segitségül; nem elégedett meg a tananyag beosztásának, az órarendnek, a tanitók és tanulók számának, az épületek és költségek statistikai kimutatásaival, hanem magát a népéletet, a társadalmi viszonyokat és közállapotokat vette vizsgálat alá, hogy az életszervezet összekötő szálait: az állam, község, felekezetek és iskolák egymáshoz való kapcsolatait tárhassa föl magának s nekünk s ehezképest ne csak száraz emlékezeti anyagot szolgáltasson olvasóinak, hanem bevezesse őket az életfejlődés műhelyébe, megértetve ez által velök, hogy miből, mi által és miként fejlett s nőtt az angol iskola azzá, a mi s rákényszeritse olvasóit a saját életviszonyaik elgondolására és a saját iskolai állapotaik megbirálására s evel egyidejüleg hiányaik orvoslásának mérlegelésére.

Ezért mindenek előtt az angol iskolai viszonyokat rajzolja a népoktatási törvény meghozatala (1870) előtt, különös tekintettel a szegény és munkás osztály csodálatosan elesett állapotaira, hogy ne mondjuk baromi vad tengésére. Elképped az ember, ha olvassa az angol nép koldus miveletlenségét, mely száz fokkal alatta áll a megfelelő magyar osztály jólétének. Nem hiában, hogy az angol földbirtok 30000 s ennek is felerésze csupán 15000 birtokos kezében van! Nem hiában, hogy a munkás a szó teljes értelmében egy napról a másik napra él s a népiskolai törvény meghozatala előtt gyermekei nevelésével épen nem gondolt.

Ez elképzelhetetlen állapotok inditák aztán a páratlan jótékonyságu angol mivelteket és vagyonosokat a népiskolázás uttörő munkájára: a vasárnapi iskolák, a Brit- és nemzeti társaság, meg a belföldi és gyarmati iskolatársaság szervezésére, melyek óriási összegeket forditottak az elesett nép gyermekeinek iskoláztatására; ez támasztotta a népoktatási törvény prófétáit, egy Carpenter Máriát, egy Brougham-et, Birkbeck-et, hogy a népnevelés állami segélyezését ki birják küzdeni.

De, mig erre került volna a sor, kemény küzdelmeket kelle még kiállani: az egyház nem egy könnyen bocsátotta ki körmei közül addigi tulajdonát, melyben hatalma nagy volt, s melylyel hatalmát mindig föntarthatta. Az önkénytesség (voluntarysm) és az állam beavatkozása a végén is nem küzdte és verte le egyik a másikat, hanem elkülönitett, de párhuzamosnak maradott két külön utra tért s azóta foly a nemes verseny az állam, a társulatok, a községek, az egyházak között és az eredmény a népneveltség óriási mérvü fokozódása, ugy, hogy vannak helyek, a hol az iskolába járás rövid 6—8 év alatt 150 százalékkal emelkedett, s mig Londonban a törvény első évében volt iskolaköteles 574 ezer 693, az iskolákban hely 262,259 számára és iskolába járó 174,301 — addig a törvény 8-ik évében volt iskolaköteles 689,908, hely az iskolákban 460 ezer 138 és iskolába járó majdnem 400 ezer. A vidéken az arányok természetesen nem ily kedvezők, de a javulás mindenütt óriási mérvü.

E bámulatos eredmény oroszlánrésze annak tulajdonitható, hogy az angol népoktatási törvény a felekezeti és helyi iskolák ügyeibe csak annyiban avatkozik, hogy az állam segélyét az iskolák és tanitók részére a bemutatott eredményektől teszi függővé. A helyi iskolaszékek (board) rendszeres és folytonos vizsgálatokat tartanak, az iskolalátogatók szigoru jelentéseket tesznek s a szerint, a mint az iskolák népessége nő és állandósul; a szerint, a mint a vizsgálatok a rendes tantárgyakból sikeresek, meg a szerint, a mint a rendkivüli tantárgyakból is állanak gyermekek vizsgálatra: nő, vagy apad a segély az állam részéről. E segély egy része az iskoláé s ehez képest az iskola fentartási költségei apadván a község részére: maga a község, azaz a szülők rajta vannak, hogy iskoláik jók legyenek; más része a tanitóé s ehez képest a tanitó érdeke is, hogy minél több növendéke állja ki a rendes próbát és haladja tul a törvénykövetelte mértéket. E hasznossági rugó nem valami magas erkölcsi mértékü ugyan, de annál erősebb és hathatósabb. Hozzájárul ehez a kitüntetések, jutalmak s az iskolai előmenetelhez kapcsolt előnyök nagy száma s mindjárt érthetővé válik a gyakorlati angol iskola-ügyének oly rövid időn bekövetkezett óriási haladása.

De mindez anyagi ösztönzés csak egyik s talán a kisebbik része az elért sikereknek. A másik, a főbbik, az iskolaszék, iskolalátogatók és magántársulatok bámulatos odaadása, buzgósága, melylyel a nemzeti közügyet pénzzel, idővel, lelkesitő példaadással és valóságos hittéritéssel támogatják, segélyezik, szolgálják. Felméri külön is terjedelmes fejezeteket szentel a londoni és a birminghami iskolaszék ismertetésének, s a mit ezek az iskolába járás szorgalmazásában, uj iskolák emelésében, a kisded-iskolák

*) Az iskolázás jelene Angolországban. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. ministerhez intézett jelentés. Irta: Felméri Lajos, philos. dr. a kolozsvári m. kir. tud. egyetemen a nevelés tudomány ny. r. tanára. Első kötet, ára 1 frt 80 kr. Budapesten, 1881, Aigner Lajos bizománya.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

tettek zöld galyakból, azt félekesitették virágokkal, koszorukkal, a kapu felé „Isten hozta“ feliratot tettek, a jelölt elé szép számu lovas banderium ment, megérkezvén, a rom. kath. plebános emelkedett hangu talpra esett beszéddel fogadta, diszesen öltözött leánykák virágkoszorukat nyujlottak át a jelöltnek, kit ezen diszes fogadtatás láthatólag meglepett, s ugy magyarul mint németül előadta, hogy a bizalmat köszönve azon fog lenni, hogy megválasztása esetén a kerület érdekeit minden erejével előmozditsa, a mit elvesztettünk, lehetőleg visszakapjuk, előadta, hogy ő ugy a kerületnek, mint minden egyes polgárnak valódi barátja akar lenni. Hatalmas éljen volt reá a felelet. A szivélyes egyetértést néhány Medgyesről kirándult szász korifens, és vidéki szászpap megakarta zavarni, de nem sikerülvén, hosszu órral eltávoztak.

Kedden a választás napján reggel fél 8 óra tájt impozáns bevonulást tartott a párt Medgyesre. Különféle nemzetiségü zászlók lobogása, két zenekar, melyek a Rákóczi- és Hunyadi-indulót fujták, s a szekerek beláthatlan sokasága előtt a szászok megdöbbentek, ijedten számlálgatták a szekereket és a szavazókat, melyeknek többségét maguk is belátván, kétségbeesetten futottak szét embereiket összehivni. A bevonulás alkalmával egyik nevezetes emberünket kővel meg is dobálták.

A választás pártok szerint kezdetét vevén, a szász papok és tanitók egész raja foglalta el a piaczot, hol embereinknek a választási helyiséghez kellett jutniok, s mig ide jutottak, azalatt gunyolták, köpdösték, szidták, fenyegették a választókat, ugy, hogy mire a választási helyiséghez értek ezen emberek, $^2/_3$-ad részök bátorságát vesztve, nem mert felmenni szavazni, a másik egyharmadrészt a választási helyiség előtermébe a rend fenntartása végett oda rendelt rendőri főközeg (Graffius párti) pár oda vetett szász szóval ijesztette meg, ugy, hogy ha elindult egy községből jelöltünkre szavazni 20 egyén, mire a választási helyiséghez ért, leapadt 6 ra, az előteremből bennebb menni és szavazni nem volt bátorsága 2-nek. Ilyen eszközökkel szerezték meg maguknak a szász tulzók a többséget, ilyen eszközökre volt szükségük, hogy a bizonyos bukástól magukat megkiméljék. Ha ezt ők dicsőségüknek tartják, nem irigylem gustusokat.

r. l.

KÜLFÖLD.

A franczia kamara legutóbbi ülésén Ferry kormányelnök a vita folyámában kijelenté, hogy a főkormányzó folyvást figyelmeztette a katonai hatóságot, hogy Orán déli részében lázadás készül; a kamara bizza Algir ügyeit a [illegible] tézni. Brisson megczáfolja Ferry állitásait és azt mondja, sem a főkormányzó, sem a katonai hatóság, sem a kormány nem fogják megczáfolhatni az ellenök emelt vádakat, Floquet határozati javaslatot inditványoz, mely szerint a kamara, áthatva azon óhajtól, hogy a polgári kormány fentartassék, véget kiván vetni a válságnak és világosan megállapitani a felelőséget; ennél fogva a ház határozza el, hogy az Algirban történt események felderitése végett enquete-bizottságot küld ki.

A kamara 230 szavazattal 152 ellenében elvetette Floquet inditványát. Ferry kijelenti, hogy a kormány elfogadja a Meline által inditványozott és bizalmat kifejező napirendet. A kamara 266 szavazattal 247 ellenében elhatározza, hogy első sorban Jacques inditványát bocsátja zavazás alá, melyben az mondatik, hogy a kamara biztosan számit arra, hogy Algir biztonságának helyreállitása végett ezentul minden intézkedés meg fog tétetni.

Ferry kijelenti, hogy nem fogadhatja el ezt a rosszaló inditványt, mire a kamara 236 szavazattal 220 ellenében elvetette Jaques inditványát és 282 szavazattal 194 ellenében elfogadta Meline napirendjét,

—

Szentpétervárról már hetek előtt jelentették, hogy a nihilisták uj csoportot alakitottak, mely „orosz forradalmiak“ csoportjának nevezi magát s főkép azok üldözését és büntetését tüzte ki czélul, kik a nihilisták ellen árulóként léptek föl. S csakugyan, mióta ez a csoport megalakult, több egyén, a ki a nihilistákra a rendőrségnél árulkodott, nyomtalanul eltünt. Többeket holtan találtak meg s mindegyik hullán erőszak nyomait észlelték. Az „Intransigeant“ levelezője irja junius 23-ról, hogy Worms livlandi nemest és lamsali földbirtokost nemrég szintén kivégezték. Ez a helységbeli birót feladta, hogy több nihilizmussal vádolt egyént elbocsátott a vizsgálati fogságból, mivel nem talált elég bizonyitó okot. Erre Worms felszólitást kapott a belügyminisztertől, hogy jöjjön Pétervárra további utasitások végett. Worms sietett a felszólitásnak eleget tenni, de azóta nyomtalanul eltünt. Családjának puhatolásai kideritették, hogy nem kapott idézést a belügyminisztertől, tehát bizonyosan a nihilisták áldozata lett.

—

A bolgárok ellenzéki vezérei, választási kiáltványokban kijelentették, hogy „a nép és fejedelem közt fennálló szerződés meg van semmisitve.“ A két exminiszter Karavolov es Zankov a volt elnökkel önhatalmulag megszüntnek jelentették ki Battemberg Sándor hg uralkodását. — A kormány azonban mégis annyi elnézést tanusitott az ellenzéki vezérek iránt, hogy manifesztumukat szabadon engedte keringeni. — A manifesztumnak ezért nem is volt a kibocsátók által kivánt hatása. Erről magok a bolgárok is meg vannak győződve s azért táviratilag kérelmet intéztek az orosz czárhoz, hogy vegye oltalmába Bolgárországot. Miután tőle kitérő választ kaptak, Gorcsakovhoz fordultak. S mikor a bolgár ellenzék arról is meggyőződött, hogy Szentpétervárról hasztalan remél segélyt, elhatározta, hogy Angol-, Franczia- és Olaszország külügyminisztereihez tiltakozást intéz a Bolgárországon történő dolgok ellen. De mindezen külbefolyás utáni kapkodásnak ép oly kevés ered- [illegible] dor fejedelem programmját könnyen keresztül fogja vinni.

—

Konstantinápolyból az ottani diplomacziai viszonyokról a következőket jelentik: A jelen helyzet olyan, mint volt az 1871-ki. A porta akkor is elfordult Francziaországtól és Oroszország felé fordult, mivel Francziaország legyőzetett. Most azért fordul el Francziaországtól, mivel ellenségét látja benne, ki példát ad a többi hatalmaknak a török területeken való osztozkodásra. 1871 előtt mindenható volt Francziaország befolyása a portán, most Törökország bizalmatlan Francziaország iránt s más barát után néz. 1871-ben Mamud Nedim, most Ozman pasa utal Oroszországra. A törökök gyülölik az oroszokat, azonban bizonyos respektussal viseltetnek irántuk. Ha Dufferin lord képes lett volna Palmerston lord politikáját megujitani, akkor Angliának könnyü leendett a jelen pillanatban az angol befolyást nagyra növeszteni. De Anglia e politikához nem térhet vissza. Ezért is Törökország mindinkább Oroszország karjába veti magát s quasi vazallus állást hajlandó elfogadni, mint Perzsia.

Megválasztott képviselők.

Szabadelvü pártiak.

Andaházy Pál, Baan. Andrássy Gyula, Dorog. Andrássy Manó gróf, Rozsnyó. Andrássy Tivadar gróf, Terebes. Antonescu István, Bogsán. Apáthy István, Letenye. Augustich Antal, Muraszombat.

Bacon József, Kőhalom. Bay Barna, Szirma Bessenyő. Bánffy Dániel báró, Nagy-Iklód. Bánffy Béla gróf, Gyalu. Baros Gábor, Illava. Bárczay Ödön, Nagyida. Bausznern Guidó, Szt.-Ágotha. Bende Imre, Ujvidék. Beniczky Gyula, Fülek. Berzeviczy Albert. Eperjes. Beőthy Andor, B.-Ujfalu. Bethlen András gróf, Bethlen. Bethlen Géza gróf, Maros-Ludas. Biasini Domokos, Oláhfalu. Bicskey Kálmán, Monor. Biró Kálmán, Radna. Bissingen Ernő gróf, Szászka. Bochkor Károly, Csik-Sz.-Márton. Boér Antal, Fogaras. Boér Károly, Magyar Lápos. Bohus Zsigmond, Uj-Szt-Anna. Bornemisza Árpád, Bártfa. Boros Bálint, Szatmár-Németi. Bossányi László, Gödöllő. Bubics Zsigmond, Nagybarom. Busbach Péter, Budapest VI. ker.

Csáky László gróf, Kisutcza-Ujhely. Csávossy Béla, Párdány. Csejthey Antal, Tápé. Cselkó Ignácz, Zsolna. Csernátony Lajos, Fiume.

Dacsó Pál, Námeti. Dániel Gábor, Oklánd. Dániel Pál, Zichyfalva. Dániel Márton, Erzsébetváros, Darányi Ignácz, Budapest II kr. Dimitrievics Milos, Kulpin. Dobránszky Péter Gy.-Szt.-Miklós. Dőry Dénes, Bonyhád.

Elekes György, Kolozs. Eber Nándor, Szék. Éles Henrik, Jákóhalma. Engelmayer József, Lőcse. Ercsey Géza, Bihar.

Falk Miksa, Keszthely. Fáy László, Rimaszombat. Fekete Lajos, Tab. S. Fekete Ferencz, Körösbánya. Földváry Gábor, D.-Keczel. Fónagy László, N.-Szalonta. Forgách Antal, gr. Losoncz. Fröhlich Gusztáv, Uj-Arad.

Gaal Jenő, Felvincz. Gallu József, Rékás. Gajzágó Ferencz, Szamosujvár. Gábor Péter, Bereczk. Gergelyi Tivadar, Lubló. Gödl Károly, Bánát-Komlós. Göndöcs Benedek, Gyula. Gromon Dezső, Tovarisova. György Endre, Halmi. Gyurgyik Gyula, Kormoczbánya.

Halassy Gyula, Beszterczebánya. Harkányi Frigyes, Facset. Hegedüs Sándor, Abrudbánya. Herich Antal, Kismarton. Hieronymy Károly, Zsombolya. Horváth Gyula, Balavásár. Hoffmann Pál, Budapest VII. ker.) Hoffgrät János, Beszterczе. Hunyady László gr. Léva.

Istóczy Győző, Rum. Ivánka Imre, Duna-Pataj.

Jánossy János, Vágvecse. Jászay Antal, Munkács. Joannovics István, Nagykikinda. Jókai Mór, Illyefalva. Jónás Ödön, Vissó. Jurka Vazul Sugatag. Justh György, Stubnya.

Kajuch József, Rózsahegy. Kálmán Imre, Szenicze. Kamerer Gusztáv, Szakcs. Karácsonyi Guidó, gr. Szt.-György. Kardos Kálmán, Pécsvárad. Kapocsányi Mór, Alsó-Árpás. Kármán Lajos, Verbász. Kégl György, Csákvár. Kemény Géza br. Maros-Ujvár. Kemény Kálmán b. Szászrégen. Károlyi Tibor gr. Pécska. Kemény Gábor b. Budapest IX. ker.) Kemény Gábor, b. N.-Enyed. Kemény János br. Teke. Kiss Lajos Debreczen, I kerület) Kissovics József, Veszprém. Knöpfler Vilmos, Marosvásárhely, II ker. Konstantiny György, Jószásheły. Korizmics László, Vizakna. Königmayer Károly, Sárvár. Kovács László, Eszterháza. Králicz Béla, Orczifalva.

Latinovics Gábor, Baja. Latinovics János, Rigyicza. Lázár Lajos, Dobra. Lázár Mihály, Kézdivásárhely. Lehoczky Egyed, Breznóbánya. Lészay Lajos Bánffy-Hunyad. Lipovniczky Sándor, Tenke. Lukácsy Béla, Szt-János. Lukács László, Magyar-Igen.

Máday Lajos, Csacza. Mamusich Lázár, Szabadka I. ker) Mara Lőrincz, Hátszeg. Matuska Péter, Liptó-Szent-Miklós. Matlekovich Sándor, Apatin. Mezey Ferencz, Szakolcza. Miehl Jakab, Nagy-Márton. Mihályi Ferencz, Karczfalva. Mihajlovics János, Fehértemplom. Mikó Bálint, Csikszereda. Missics János, Temesvár. Mocsáry Géza, Nagy-Berezna. Móricz Károly, Huszt. Móricz Pál, Szarvas.

Nadányi Miklós, Báránd. Neppel Ferencz, Abony.

Odescalchy Gyula hg. N.-Tapolcsány. Ordódy Pál, Csongrád. Ordódy Pál, Udvard. Onossy Mátyás, Moravicza. Ormos Zsigmond, Kis-Becskerek. Országh Sándor, Budapest, III. kerület.

Pauler Tivadar, Budapest I. ker. Péchy Manó gr., Kassa. Péchy Jenő, Mátészalka. Péchy Tamás, Szikszó. Perényi Zsigmond, Nagy-Szőllős. Plachy Tamás, Szirák. Podhorszky György. Szalka. Podmaniczky Frigyes báró, Ó Kanizsa. Pogány Károly, Vajda-Hunyad. Popovics Vazul, Ó-Becse. Porubszky Jenő, Bobró. Probstner Arthur, Gölniczbánya. Prónay József, Mezőkövesd Pulay Kornél, Komárom.

Radvánszky Béla br., Korpona. Rakovszky Géza, Trencsén. Rakovszky György, Garbócz-Bogdány. Rakovszky István, Szucsán. Ráday Gedeon gr. id., Pancsova. Rohonczy Gedeon, Török-Becse. Rohrer Viktor, Németujvár. Román Sándor, Cséke. Rónay István, Hódság. Rónay János, N.-Szt Miklós. Rostaházy Kálmán, Tata. Rosziva István, Stomfa. Rudich József báró, B.-Almás.

Simó Lajos, Nagy-Ilonda. Sporson Ernő, Privigye. Surina Károly, Alsó-Kubin. Sváb Károly, Török-Kanizsa. Szalay Ödön, Bazin. Szathmáry Miklós, Göncz. Szathmáry György, Déva. Szapáry Gyula gróf, T.-Szt.-Miklós. Székely Elek, Toroczkó. Szemenyei János Peer. Szende Béla, Lugos. Szende Béla, Szeged I. ker. Szentkereszti Béla br., Sz.-Keresztur. Szentiványi Kálmán, Ákosfalva. Szeniczey Ödön, Paks, Szerb György, Nagy Zorlencz. Szilágyi István, Ökörmező. Szirmay Ödön, Homonna. Szitányi Bernát, Vág-Beszterczе. Szlávy Olivér, Élesd. Szontagh Pál nogr., Balassa-Gyarmat. Jfj. Szőgyény László, Bodajk.

Tanárky Gedeon, Naszód. Teleky Domokos gróf, Deés. Thury Gergely, Kovászna. Tibád Antal, Székely-Udvarhely. Tisza Kálmán, Nagy-Várad. Tisza Kálmán, Sepsi-Szent-György. Tisza Kálmán, Debreczen, III. kerület. Tisza Lajos, Dicső-Szent-Márton. Tormay Béla, Szászsebes. Török József gróf, Ungvár. Trefort Ágost, Zalaegerszeg. Trefort Ágost, Sopron.

Urbanovszky Ernő, Bittse. Uzovics Pál, Galgócz.

Várady Gábor, Técső. Vargics Imre, Rittberg. Vásárhelyi Béla, Boros-Jenő. Véghső Gellért, Belényes. Vizsolyi Gusztáv, Kölesd.

Wagner József, Nyitra. Wahrmann Mór, Budapest V. kerület. Wasmer Adolf báró, Battonya. Wenrich Vilmos, Segesvár. Wieland Arthur, Igló. Wodianer Albert báró, Oravicza. Wodianer Béla, Csákova.

Zsámbokréthy József, Zsámbokrét. Zámory Kálmán, Ócsa. Zichy Ágost gróf, Szempcz. Zsigmondy Vilmos, Beszterczebánya. Zsiros Lajos, Lovrin. Zeyk Dániel, Alvincz.

Mérsékelt ellenzékiek.

Abrahámffy Gyula, Galántha. Absbahs Leó báró, Mád. Apponyi Albert gróf, Jászberény. Apponyi Albert gróf, B.-Csaba.

Balogh Géza, Nagy-Mihály. Bánhidy Béla báró, Kis-Jenő. Bereczky Sándor, Nyárád-Szereda. Berchtold László gróf, Ersekujvár. Bessenyei Ernő, Szent-Gróth. Bittó István, Zurány. Bittó Béni, Somorja.

Dessewffy Aurél gróf, Tiszalök. Dessewffy Kálmán, Girált. Deutsch Lipót, Mohács.

Ernuszt Kelemen, Felső Eőr.

Farkas Károly, Csáth. Fenyvessy Ferencz, Ugod.

Gaál Jenő, Világos. Grecsák Károly, Versecz. Grünwald Béla, Szliács.

Hevessy Bertalan, Putnok. Hodossy Imre, Kis Szeben. Horánszky Nándor, Esztergom.

Ivády Béla, Pétervár.

Jankó Miklós, Jolsva. Jelenik Almássy István, Zboró.

Királyi Pál, Budapest IV. kerület. Kovács Albert, M.-Vásárhely. Kun István gr. Szászváros.

Lesskó István, Héthárs.

Máriássy Aladár, Szepes-Szombat. Mandel Pál, Nyirbátor. Matkovics János, Téth.

Nagy István, Lövő. Nemeshegyi József, Szent-Endre.

Ocskay Rezső (Verbó). Orczy Gyula (Dédesd).

Paczolay János (Ipolyság). Pantotsek Rezső (Nagyszombat). Pilisy Nándor, Kir.-Helmecz. Pongrácz Adolf gr., Vágujhely. Potoczky Dezső, Mogyaszó. Pulszky Agost, Szécsény.

Sennyey Pal b., Pozsony I. ker. Scitovszky János, Nógrád- Siskovich Tamás, Sásd. Somssich Pál, Csurgó. Somssich Imre gr., N.-Atád. Szakáll Antal, Rimaszécs. Szathmáry László, Kápolna. Széchenyi Pál gr., Marczali. Szemző Gyula, Kernyája. Szentiványi Árpád, Kövi. Sponner Andor, Késmárk. Szilágyi Dezső, Budapest VIII. ker. Szily László, Dárda.

Tischler Vincze, Szepsi. Tomcsányi László, Szobráncz.

Urváry Lajos, Csáktornya.

Veszter Imre, A.-Lendva.

Függetlenségi pártiak.

Almássy Sándor, Füged.

Bartha Miklós, Kolozsvár I. ker. Békássy Gyula, Kis-Czell. Berzeviczy Irnák, Edelény Bódogh Albert, H.-Böszörmény. Bölöny Sándor Ugra.

Csávolszky Lajos, Mező-Tur. Csanády Sándor, Karczag. Csanády Sándor, Félegyháza. Czierér Akos, Pécs.

Duka Ferencz, Mezőkeresztes.

Eötvös Károly, Duna-Vecse.

Farkas József, Szin. Farkas Balázs, Kisvárda. Ferenczy Miklós, Torda. Foruszek Sándor, Szigetvár. Földes Gyula, Dunaszerdahely. Füzesséry Géza, Tiszahát.

Geiszt László, Szegszárd. Gruber János, Szill. Győry Elek, Orosháza. Győrffy Géza Nagyvázsony.

Halász Bálint, Alsó-Dabas. Halász Géza, Ráczkeve. Hegedüs Károly, Somlyó-Vásárhely. Hegedüs László, Ó-Liszka. Helfy Ignácz, Sz.-Gothárd. Hentaller Lajos, Fülöpszállás. Herman Ottó, Szeged II. ker. Hoitsy Pál, Gyoma. Hollósy Károly, Siklós.

Irányi Dániel, Békés. Incze József, Nagy-Ajta. Izsák Dezső, Fehérgyarmat.

Jeszenszky Ferencz, Szentlőrincz.

Kada Elek, Kecskemét I. ker. Kállay János, N.-Kálló. Kaszap Bertalan, Gyöngyös-Pata. Kiss Albert, Székelyhid. Kiss Dániel, Szoboszló. Komjáthy Béla, Kun-Sz.-Márton. Krisztinkovich Ede, Győrsziget.

Lázár Ádám, Marosvásárhely I. ker. Lits Gyula, Vaál. Lükő Géza, Görgő.

Madarász Jenő, Szegvár. Madarász József, Sár-Keresztur. Mednyánszky Árpád br. Győr. Mezey Ernő, Miskolcz dél. ker. Micsky Lajos, N.-Igmánd. Mocsáry Lajos, Halas. Mukics Ernő, Szabadka II. ker.

Nagy Ferencz, Szalántha. Náray Imre, Arad.

Odescalchy Arthur hg, Tapolcza. Onódy Géza, Nánás.

Pappszász György, Poroszló. Pázmándy Dénes, Körmend. Polonyi Géza, Szolnok. Prónay Gábor br., Vácz.

Rády Endre, Gyöngyös. Reviczky Károly, Köbölkut.

Sembery István, Nádudvar. Simonyi Ernő, Debreczen I. ker. Schusterits Ignácz, Nagy-Károly. Simonyi Iván, Magyar Óvár. Szabó Endre, N.-Kapos. Szalay Imre, Lengyeltóti. Szederkényi Nándor, Eger. Széll György, Makó. Szilády Lajos, Kecskemét II. ker.

Tassy Béla, Ráczalmás. Törs Kálmán, Szentes. Tóth Antal, Csorna. Turgonyi Lajos, Baksa. Turgonyi Lajos, Pinczehely.

Ugron Gábor, Székelyudvarhely város. Ugron Gábor, Kolozsvár II. ker. Ugron Ákos, K.-Vásárhely. Unger Alajos, N.-Kanizsa.

Vidlicskay József, Nyiregyháza. Vidovich György, Hosszupályi.

Pártonkivüliek.

Horváth Boldizsár, Szombathely.
Horváth Lajos, Miskolcz északi ker.
Hunkár Sándor, Zircz.
Lukács Béla, Gyula-Fehérvár.
Meczner Gyula, S.-A.-Ujhely.
Széll Kálmán, Pozsony II. ker.
Szajbely Gyula, Kőszeg.
Ifj. Teleki Samu, Gernyeszeg.
Urányi Imre, M.-Sziget.
Zichy Jenő gróf, Székesfehérvár.
Zichy Ödön gróf, Kaposvár.
Zselénszky Róbert gr., Hidegkut.

Nemzetiségiek.

Doda Traján, Karánsebes.
Dörr József, Ujegyház.
Graffius Károly, Medgyes.
Gull József, Keresztény-Sziget.
Immrich János, Vidombák.
Kaiser János, Hermány.
Kästner Henrik, N.-Szeben II. ker.
Maximovics Miklós, Zombor.
Miletics Szvetozár, Titel.
Polit Mihály, Uzdin.
Steinacker Ödön, Brassó I. ker.
Steinacker Ödön, Nagy-Disznód
Wolff Henrik, N.-Szeben I. ker.
Zay Adolf, Brassó II. ker.

A választások.

A választások eredménye eddig **405** kerületből ismeretes. Ezekből **230** szabadelvüpárti, **83** függetlenségi, **61** egyesült ellenzéki, **12** pártonkivüli, **14** nemzetiségi és **5** kerületben (Enying, Nyir.Bogdány, H.-Mezővásárhely, Margitta, Nagylak) uj választás lesz.

A nyereségek és veszteségek aránya igy áll:

A szabadelvü párt nyert a szélső baltól 19 kerületet és pedig: Budapest Ferenczvárost, Csongrádot, Szirma-Bessenyőt, Csákvárt, Duna-Patajt, Veszprémet, Zalaegerszeget, Ó-Kanizsát, Bárándot, Berettyó-Ujfalut, Székely-Keresztúrt, Abonyt, Ócsát, Szegedet, Tápét, Szabadka I. kerületét, Debreczen II-ik és III-ik kerületét, Lévát.

A mérsékelt ellenzéktől 28 kerületet és pedig: Budapest Lipót- és Terézvárost, Kassát, Szeniczet, Németujvárt, Galgóczot, Rimaszombatot, Pécsváradot, Bobrót, Rozsnyót, Illyefalvát, Oláhfalut, Sárvárt, Alsó-Kubint, Pécskát, Borosjenőt, Gödöllőt, Kézdivásárhelyt, Eszterházát, Bogsánt, Eperjest, Felső Vissót, Ákosfalvát, Szászsebest, Gyulát, Jákóhalmát és Bártfát.

A nemzetiségektől 3 kerületet: Belényest, Ujvidéket és Nagykikindát.

A mérskelt ellenzék nyert a szabadelvü párttól 11 kerületet és pedig Csáktornyát, Ugodot. Mádot, Mohácsot, Esztergomot, Nagyszombatot, Kápolnát, Verseczet, Marosvásárhelyt (Maros Torda m.), Békés-Csabát, Nagybányát. — A szélsőbaltól nyert 2 kerületet: Putnokot, Csurgót.

A szélsőbal nyert a szabadelvü párttól 20 kerületet s pedig Kolozsvár két kerületét, Pécset, Siklóst, Marosvásárhely I-ső kerületét, Gyöngyöst, Dunavecsét, Somlyó-Vásárhelyt, Váczot, Ráczkevét, Magyar-Óvárt, Győrt, Gyo-

---

berendezésében, a vakok és siketnémák tanintézetei, meg a műiskolák szervezésében néhány rövid év alatt tettek: elragadó s nem ajánlható eléggé az átolvasásra, még inkább az utánzásra! Még inkább fokozza ez eredményt a községi és önkényes iskolák megfeszitett versenye s mindenik többet és jobbat akarván a másiknál fölmutatni, az állam és társadalom kölcsönös segélynyujtása mellett, majdnem megmérhetetlen e siker.

Szegény Eötvösünk! Épen igy akarta társadalmi szükségletté tenni a népnevelés ügyének fölkarolását — a mit ő álmodott — az angol meg is valósitotta.

Mit állit elé s ad közhasználatra az angol önsegély az iskolai eszközök és tankönyvek; a felnőttek, munkások és munkásnők oktatása; az irgalmas intézetek: fiu- és leány-szeretetházak s rongyos iskolák, meg a tanitóképezdék révén: olvassátok csak Felméri könyvének illető fejezeteit s meglátjátok, hogy miként lehetne a mi Eötvösünk álmaiból is valóságot varázsolni elő! A londoni iskolaszék elnöke: Reed, lemondott a parlamenti tagságról, hogy iskolaszékbeli kötelességeinek eleget tehessen! Nálunk parlamenti tagságra pályázik, a kinek még az iskolában volna a helye. Az angol nép nem fogadja el az ingyen-iskoláztatást, hanem megfizeti gyermekeért a heti 1—8 penny tandijt, hogy független maradhasson — nálunk a korcsmaasztal mellől hirdetik a függetlenséget s megostromolják az iskolát — — a szabadság nevében. Ott része van az államnak, felekezeteknek, társulatoknak, községnek és magánosoknak a száz és száz milliókba kerülő tanügyi kiádásokban s mindenkinek együtt izzad homloka, fárad elméje és keze a közös munkában — itt éhenkórászok uszályától szegődik a fenséges nép s bottal kezében hirdeti a szabadságot, függetlenséget.

De hagyjuk az összehasonlitást — keserüvé tehetne. Pedig Felméri könyvét a nemes humanismus szelleme lengi át s a rendkivül gazdag tartalom, az ismeret valóban nagy tömege a tiszta áttekinthetőség formájában kinálkozik a tanulni és gondolkozni szeretők számára.

Vajha ne maradna mivelt magyar ember, vagy bár csak honatya, ki e könyvet el ne olvasná, hogy legyen gondolkozni valója!

A miniszter nem tehet vala jobbat, minthogy alkalmat nyujtott Felmérinek e könyv megirására; Felméri nem tehet vala jobbat, mint, hogy hivatásához mérten leczkét adott a magyar nemzetnek a nagyranövekvés tudományából, egy olyan nagy nemzet példáján, minő az angol, — s a magyar nemzet nem tehet jobbat, minthogy megsziveli a leczkét s okul a példán: hogyan tanul az angol?

A szaklapok föladata Felméri könyvének részletes birálata s méltatása a mü paedagogiai tartalmának. Mi e helyen csak épen az általános figyelmet kivántuk e kitünő munkára fölhivni s a legmelegebben ajánlani nem csak a megszerzését, hanem az ismét és ismét olvasását is. Bizony jobb és áldásosabb munka lesz a politizálásnál!*)

Sz. B.

*) A mü második és terjedelmesebb része, a közép és felső oktatásról, e hó végén kerül ki sajtó alól; a szerző julius 15-dikéig fogadja el reá az előfizetéseket vagy aláirásokat 2 forttal. Ismételve ajánljuk minden mivelt ember figyelmébe.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

mát, Tordát, Orosházát, Nagyajtát, Győr-Szigetet, Szolnokot, Karczagot, Aranyos-Medgyest. A mérsékelt ellenzéktől 15 kerületet s pedig Nagy-Vázsonyt, Edelényt, Szillt, Pinczehelyt, Miskolcz egy kerületét, Nagy-Kapost, Aradot, Köbölkutat, Fülöpszállást, Alsó-Dabast, Duna-Szerdahelyt, Körmendet, Ugrát, Szoboszlót, Kisvárdát. A pártonkivüliektől 3 kerületet: Szt.-Gotthardot, Tiszahátat, Nagy-Károlyt.

A pártonkivüliek nyertek a szabadelvü párttól 2 kerületet: Pozsony II-ik kerületét, Hidegkutat, a mérsékelt ellenzéktől 2 kerületet: M.-Sziget, Sz.-Fehérvárt, a szélsőbaltól 1 kerületet: Kaposvárt.

A nemzetiségiek nyertek a szabadelvü párttól 3 kerületet: Titelt, Hermányt, Ujegyházat.

Mindezek szerint a szabadelvü párt nyert 50, vesztett 33 kerületet, tiszta nyeresége tehát 17 kerület.

A mérsékelt ellenzék nyert 13, vesztett 45 kerületet, vesztesége 32 kerület.

A függetlenségi párt nyert 38 kerületet, vesztett összesen 22 kerületet, nyeresége tehát 16 kerület.

Összehasonlítva a pártok számarányát, eddig a szabadelvü párt többsége: 62.

Az erdélyi részek lótenyésztésének

emelésére engedélyezett lótenyésztési jutalomdijosztások ez évben a következő helyeken tartatnak: S.-Szt.-Györgyön e hó végén, Erzsébetfalván julius hó 4-én, Szamosujvárott julius hó 14-én, Szászrégenben augusztus 9-én, Székelykereszturon szeptember hó 13-án. Sepsi-Szt.-Györgyön, Szamosujvárt és Székelykereszturon ezen dijosztások az elővezetendő egy éves méncsikók szemléjével és esetleg megvásárlásával lesznek egybekötve. A pályázó lovak tulajdonosai községelöljárói bizonyitványnyal tartoznak igazolni, hogy a szopócsikóval bemutatott anyakancza már a csikó születése előtt sajátjuk volt, vagy pedig, hogy a kiállitott három éves kanczacsikó egy — az ellés idejekor birtokában volt anyától származik és általa neveltetett. Minden tekintetben kitünő méncsikókat pályázaton kivül is dijakban részesiteni a dijosztó bizottság van felhatalmazva. Sepsi-Szent-Györgyön, Szamosujvárott és Székelykereszturon ugyanezen bizottság fogja a szemlére elővezetett egy éves méncsikókat osztályozni; a megvételre alkalmasaknak itéltek sorából azután egyes példányok a miniszterium által külön e czélból kiküldött közeg által az állam részére megvásároltatni fognak; megjegyeztetik még, hogy ezen szemlére bármily más vidéki származásu és más megyei tenyésztő birtokában levő méncsikók is elővezethetők. Hogy a dijosztó bizottság kellő időben megtudhassa valamennyi pályázó ottlétét, köteles minden pályázó a kijelölt dijosztási nap reggelén az illető pályázati állomás helyhatóságánál jelentkezni, hol további utasitást nyerend.

Farkas Vaszi és felesége bonczolata.

A tegnapi nap folyamában ejtetett meg a meggyilkolt Farkas Vaszi és felesége hullájának bonczolata, mely borzasztó képét tünteté fel a vad mészárlásnak. A bonczolást — mely d. e. 9—1-ig és d. u. 3—6-ig tartott, Péterffy Domokos vizsgáló biró és dr. Szőts Emil törv. orvos jelenléte, s fiatal orvosok s orvos-növendékek érdeklődése mellett — dr. Ajtai Sándor egyet. tanár végezte.

Délelőtt a férfi lett felbonczolva. Iszonyu volt reá nézni, mint fekszik az a hatalmas termetü férfi a vértől egészen piros ingben, testén több mint 20 vágással, fél arczczal a bonczasztalon, mely rég viselt hátán az állati vad szenvedélynek ennyire eltorzitott áldozatát tartja.

A sértések többnyire a fejen s a karokon vannak s ezek közül halálos volt főleg az, mely a jobb arczon és az állon vonult keresztül érintve az alsó ajakat, ez által egy hatalmas lebenyt állitva elő, a mely a hullának mellén nyugodott. Az eszköz, melylyel a bravour-vágás véghez vitetett utjában nem ismert akadályt, végig szelé a tömör alkotásu alsó állkapcsot azután tovább haladva mindkét fejütért (carotis ext. et interna) elválásuk felett keresztül metszé, s tovább hatolva a mélybe, hasonló sorsban részesité a csigolyák nyujtványai között elnyuló gerincz üteret (arteria vertebralis) is. Ez a vágás elegendő volt az élet kioltására, mert a fejütér megnyitása az elvérzés általi halált idézi elő. A fejen ejtett vágások között nagyságra s mélységre nézve az elsőség a balszem felett elhuzódó s a bal fülczápig terjedő vágást illeti, mely a homlokcsont szemgödre szélén csapta le, de a koponya ür belsejében csak a szemgödör feletti csontlemezen levő gyenge repedés által külöli magát s igy az agyban sértést nem okozott.

A felső végtagokon levő sértések inkább a szurt seb jellegét hordják magukon, de a jobb karon vágás is van, mely a felkarcsontot egészen ketté törte. A balkézre pedig oly vágás méretett (a kéz közepén végig a mutató ujba folytatólag), hogy a mutató uj kézközép csontja két félre lőn osztva. Azonkivül eltörve találtatott a harmadik és negyedik bal borda.

Az asszony bonczolása délután 3 órakor kezdődött. Mindkét vállon s mindkét karon hatalmas vágások; a jobb alkar singcsontja, valamint a bal felkarcsont a rájok mért csapás következtében eltörtek, A csontokon látszott, hogy az eszköz éle egy darabig a csontba is behatolt. A fejen levő sértések között halálos volt a fejtetőn levő, mely már a külső vizsgálatnál contdarabok voltak kivehetők, mely körülmény következtetni engedé, hogy itt már agysértéssel is van dolgunk.

A belső vizsgálat kimutatta, hogy a balfalcsont a fejtetőn keresztül van likasztva, ugyszintén a lágy agykér, mely alatt kevés vérömleny s az agy szürke állománya — bár felületesen — de szintén sértve van. E sértés helyével átellenben, az agyalapon, szintén vérömleny és átellenizuzódás.

A fülkagylót keresztül vágó s a szilárd fülcsontba behatoló vágás következtetni enged az eszköz minőségére, a mennyiben a csontban 9 mmnyire behatoló 5 mm. széles rést hagyván maga után; tudhatjuk ebből, hogy az eszköznek az éltől számitva 9 mm. távolságban legalább 5 mm. vastagnak kell lenni.

A megejtett bonczolat a halálokra nézve eredményezé, hogy a férfi a fejütereken át való elverzés —, mig az asszony felületes agysértés s átelleni agyrázkódás következtében halt el.

Az eszköznek rendkivül élesnek és sulyosnak kellett legyen, mert a legnagyobb könnyüséggel haladott a csontokba s okozott töréseket, vagy más helyen, hol inkább rézsut érte a csont felületét, forgácsokat faragott le abból.

A szurt sebek jellegével biró sebekből itélve, vagy két féle eszközzel ejtettek a sértések, vagy egy oly éles, sulyos és vastag eszközzel, mely tompa hegygyel is bir s igy a vágás mellett szurásra is alkalmas.

A bonczkamara előtt kiváncsi népség (többnyire asszonyok) csoportja ácsorgott s leselkedett, hogy lásson, vagy legalább halljon valamit.

Kivonat a „Budapesti Közlöny"-ből.

Árverések: Segesvári jb. Henning György 200 frt b. ingtl. jul. 5-én. Szászvárosi jb. Lészay János 800 frt b. ingtl. augustus 10. — Medgyesi jb. Kolozsi Miklós 290 frt b. ingatl. julius 6. — Brassói tvszk. Bittermann Károlina 3300 frt b. ingat. augustus 1-sején. — Tordai tvszk. Jakab István 489 frt b. ingtl. jul. 26. — Szászvárosi jb. Handola Nicolae 531 frt b. ingt. augustus 2. — Brassói tvszk. Badea Mária 1100 frt b. ingtl. julius 30. — Nagyszebeni tvszk. Kindl József 3569 frt b. ingtl. julius 27-én. — Erzsébetvárosi tvszk. Popa Juon 661 frt b. ingt. jul. 13-án.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1881. julius 2.

Lapunk t. előfizetőit tisztelettel kérjük, miszerint a jövő félévre előfizetéseiket idején megujitni szivesked-jenek.

— **A hivatalos lapból.** A vallás- és közoktatásügyi magy. kir. minister, Apáti Miklós alvinczi állami elemi népiskolai ideiglenes minőségü vezértanitót állomásán végleg megerősitette.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minister, Hermann Róza alvinczi állami elemi népiskolai ideiglenes minőségü tanitónőt állomásán végleg megerősitette.

Helyi hirek.

— **Kolozsvár** egyik uj képviselője, a pucsesvezér, a napokban Gyulafejérvárott vendégszerepelt. Természetesen dictiózott, s függetlenkedési hevében a nagyot mondani iparkodó üresfejüség egy pár olyan rakétáját sütötte el, hogy czélszerünek találjuk itt idézve Benigni ur tanonczainak ajánlani könyvnélküli betanulás végett. Beszédét például igy kezdette: „A meghatottság, az ihletség, a mély tisztelet érzetével lépek a volt Erdélynek e minden tekintetben legclassicusabb pontjára." Aztán folytatta „Főleg s leginkább azért is, mert e város jelentősége, vezérszerepe fennmaradt az azután következett ezredéven át." „E város történelme fényesen világraszólólag czáfolja meg azon kisinttűek gyáva okoskodását, hogy Magyarország önállólag meg nem élhet." „Hisz Erdély a fejedelmek alatt, ha kellett százezer harczost állitott sikra." „E város a magyar Athéne magaslatára emelkedett." „Kénével, czinoberével, dohányával nagy kiviteli kereskedést folytatott Erdély s a jólét és gazdagság oly fokára emelkedett, hogy „Kincses Erdélynek nevezték el." Igy Ugron Gábor a gyulafehérváriaknak. Tanuld meg tehát jó Kolozsvár népe legokosabb emberedtől, ki neked képviselőd, hogy hol van Erdélynek „legclassikusabb pontja," hol volt a „magyar Athéne", mely város vitte Erdélyben „ezred éven át a vezérszerepet", hogy a töröknek adót fizető függetlenségből minő „világraszóló" példád legyen Fehérvár, s ha mindezt jól megértetted, szélbali historikusodtól tanuld azt is meg, a mit nem tudtál, miként gazdagodott meg Erdély „kénből, czinoberből, s no meg a mikor még a dohánylevelet nem ismerték nálunk, „a dohánykivitelből." Ez alapos tudományosságot ugyan szerfelett mostohán jutalmazták a feherváriak, midőn csak 18 szavazatot adtak érte a szélbalnak, de annál illőbb volt, hogy az egyetemi város, képviselői mandatummal tisztelje meg a tudóst.

— **Kugler Mihály**, volt kolozsvári állomásfőnök s legutóbb a magyar államvasutak helybeli üzletigazgatóságának egyik első rendü tisztviselője tegnap este utazott el körünkből családjával uj állomására, Miskolczra. A rendkivüli népszerűség, melynek Kugler úr kedves nejével pár évi köztünk időzése alatt Kolozsvár müvelt köreiben örvendett, valóban meghatólag nyilatkozott a tegnapi búcsu alkalmával. Kartársak, jó barátok és barátnők számra mintegy 60-on jelentek meg az indóháznál, s egy hosszu asztalnál foglalva helyet, nevükben Dobál Antal meleg szavakban mondott a népszerü párnak „isten hozzádot." Felszálláskor a hölgyek egész halommá növekedő virágcsokorral kedveskedtek telejthetetlen barátnőjöknek s elindulászkor éljenzés, kalap, kendőlobógtatás beszélt a kettejük, által kivivott közbecsülésről.

— **Sétatéri zene.** A kolozsvári nemzeti szinház orchesteréből alakult zenekar, vasárnap délután a sétatéri kiosk előtt, (fuvóhangszerekkel) nagy hangversenyt tart. A müsor következő darabokból van összeállitva: 1. „Magyar Népdal-induló". 2. „Fatinitza", négyes, Suppétól. 3. „Nyiltány", Methusalem herczeg operettből, Strausstól. 4. „Idylle", mazurka, Jungmanntól. 5. „Finale Lucia di Lammermoor" dalmüből, 6. „Erinnerung an Josef Strauss", keringő, Fahrbachtól. 7. Potpouri „Il Trovatore" dalmüből, Verditől. 8. „Im Cur-Salon", polca françoise, Fahrbachtól. 9. Magyar Népdalok". 10. „Die Salzburgerin", Polka Schnell, Fahrbachtól. Kezdete 6 órakor.

— **A kolozsvári** kereskedői kóroda és segélyező egylet választmánya a mai napon kibocsátotta az aláirási ivet az egyletbe való beállás végett. Nem kételkedünk, hogy városunknak ugy önálló kereskedői, a kiktől kiválóan várja az egylet támogatását, valamint a kereskedő ifjak, a kiknek érdekében kiválóan alapittatott az egylet, nem fognak vonakodni egytől egyig beállani ez egyletbe, ezzel annak nemes czélját előmózditani.

— **Nyilvános számadás.** A kolozsvári kereskedői kóroda és segélyező egylet alapja javára f. évi junius hó 25-én rendezett nyári tánczvigalom összes bevétele volt 580 frt 40 kr, összes kiadása 365 frt 86 kr, s igy a jótékony czélra maradt tiszta jövedelem 214 frt 54 kr. Ez alkalommal felül fizettek: Voith József 5 frt, Betegh Péter 2 frt, Biasini Sándor 10 frt, Obadich József tábornok 3 frt 50 kr, Kiss József 1 frt, dr. Mály István 2 frt, Valentini Adolf 5 frt, Csiky Mihály 3 frt, Hunwald Lipót 2 frt, Biró János 1 frt, K. Buzesko és társa 2 frt, Keresztesy Pál 1 frt, Szemerjai 50 kr, Flórián testvérek 2 frt, Bogdán István 3 frt 50 kr, Medgyesi József 3 frt, Ferenczy Károly 1 frt, Tauffer József 2 frt, Weisz Izsa 50 kr, Gansl Mark 1 ft, Ormos Ferencz 3 forint 50 krt, Betegh Márton 50 kr, Folly Viktor 1 frt, Poszler K. József 50 kr, Toroczkay Zsigmond 3 frt 50 kr, Jámbor Gyula 50 kr, Ákoncz Sándor 1 frt, Ákoncz Sándorné 1 ft, Somlyai László 5 ft, dr. K. Biasini Domokos 4 frt 50 kr, Reményik Viktor 1 ft, Puskás Béla 2 frt, Hutflesz Károly 6 frt, Dr. Béltekiné 1 frt. Stratzinger Gusztáv 50 kr, N. N. 50 kr, Hoffer József 50 kr, Gámenczy János 3 frt, Tussay Gáborné 50 kr, dr. Benel János 1 frt 50 kr, Orelli Hugó 50 kr, Rothauser Adolf 50 kr, Polcz Albert 1 frt, Wagner Frigyes 1 frt 50 kr, Stark Alajos 1 frt, Szongott Gerő 50 kr, N. N. 50 kr, Lászlófy József 50 kr, Csiky Imre 6 frt, Gergely Ferencz 1 frt, Végh Lajos 50 kr, Hirschfeld György 2 frt, Gajzágó István 50 kr, Konrád Gyula 2 frt, Kovács Kálmán 1 frt 50 kr, Sigmond Dezső 3 frt 50 kr, Majer Ferencz 50 kr, Horovitz Samu 2 frt, Tóth József 1 frt, Káhll János 1 frt, dr. Marosán György 1 frt 50 kr, Czecz Péter 2 frt, Tamásy Gyula 50 kr, Kónya Sándor 50 kr, Cziky J. József 1 frt, Demeter József 50 kr, Köblös Gábor 1 arany, Csiky Lukács 4 frt, Gajzágó Béla 50 kr, Hunwald Adolf 50 kr, Reményik Lajos 1 frt 50 kr, Kiss Sándor 3 frt 50 kr, Kiss Mór 1 frt 50 kr, Deák Izsák 2 frt 50 kr, Allenberg Lázár 2 frt, Peille István 5 frt, Potoczky Ottó 1 rt 50 kr, Böhm Jakab 50 kr, Meskó Lukács 2 frt, Tókos Zsigmond 1 frt 50 kr, Smidt F. 1 frt 50 kr, Schenk J. 1 frt 50 kr, Beron József 1 frt 50 kr, Leibner 1 frt 50 kr, Hanzé László 1 frt 50 kr, Hausenblas József 50 kr, Fabinyi Viktor 1 frt 50 kr, Sommer Gyula 50 kr, Rust és Müller 3 frt, Silberberg Károly 2 frt, Rechnitzer Ignácz 1 frt 50 kr, Brust Lajos 1 frt 50 kr, Pálmay Ilka 5 frt, Minorics Elek 2 frt, összesen 173 forintot, mely szives adományaikért a felülfizetőknek hálás köszönetét nyilvánitja a jótékony czél érdekében a rendezőség. — Kolozsvárt, 1881. jul. hó 1-én Bogdán István s. k. elnök, Jámbor Gyula s. k. jegyző.

Hazai hirek.

— **Felhőszakadás.** Brassó felett junius 30-án felhőszakadás volt, mely nagy mérvü rombolást vitt véghez. A hotel Nro 1 melletti nagy hidat az ár elragadta, s az alsóvárosi kolostor utcza hidjait mind elvitte, és igen sok pinczébe behatolva, igen tetemes károkat okozott. — A városi nagy csatorna rohamos árja egy-két éves gyermeket is magával ragadt, és, mint irják ez ideig sem sikerült a gyermeket feltalálni.

— **Öngyilkosság** Tegnap éjjel a Margithidról egy férfi a Dunába ugrott. A hidon egy fekete kalapot, egy sétapálczát s egy leveket találtak. A levelet a rendőrség felbontotta. Ebből kitünt. hogy az öngyilkos jómódu szülők gyermeke volt; Szeretett egy szegény leányt; de atyja nem engedte hogy feleségül vegye. Megszöktette tehát kedvesét s Budapestre jött fel vele. Itt nagyon szegényesen éltek, de boldogak voltak. Nemrég azonban a lány meghalt s e csapást a férfi annyira szivére vette, hogy a halálban keresett vigasztaalást.

Vegyes hirek.

— **Egy tanitó** felakasztotta tanitványát. Ezt jelentik Csefeldből e hó 24-ről. Az illető tanitó sehogy sem tudott boldogulni egyik tanitványával, pedig tudta róla, hogy gyenge elméjü. Nevezett napon a fiu ismét rakonczátlankodott, mire a tanitó, — meg akarván ijeszteni a fiut, — egy zsebkendővel a ruhafogasra felakasztotta. A fiu ide-oda rugdalózott, a zsebkendőből csavart kötél összébb szorult nyaka körül és mire a tanitó megérkezett, a szegény gyermek megfuladt. A könnyelmü tanitót rögtön elfogták.

— **Khinai kalózok.** Az „Occident" nevü 248 tonnás német hajót e hó 29-én Hongkong és Amoy között khinai kalózok kirabolták. A kár 1000 dollár. A „Freya" német hadi hajó rögtön elindult a rablás szinhelyére, de a rablóknak eddig nem tudott nyomára akadni. Azt hiszik, hogy a kalózok nem az „Occidentet", hanem a „Hecht" nevü hajót akarták kirabolni. Ez utóbbi nagy mennyiségü opiumot szállitott. Miután a két hajó külseje igen hasonlit egymáshoz. Valószinü, hogy a rablók eltévesztették a hajókat.

— **Uchatius ágyui.** Az Uchatius-féle aczél-bronz ostromágyukkal legujabban tett kisérletek meglepő eredményre vezettek, s azok, kik Uchatius tragicus halála után Krupp ágyuinak csalhatatlanságát oly fenhangon hirdették, ugyancsak leeresztették az orrukat. A kisérletek teljesen megczáfolták azt az állitás, hogy az aczélbronznak nincs kellő ellenállási képessége, s hogy a nagyobb puskapormennyiséggel kihajitott lövegek nem elég erősek. A próba bebizonyitotta, hogy Uchatius öntvénye teljesen birja azon sajátságokat, melyekkel a Krupp-féle aczél bir. Bebizonyitották ezt azon kisérletek, melyek illetékes szakemberek jelenlétében a wöllersdorfi tüzér lövőben Bécs-Ujhely mellett kezdődtek s most három napja értek véget. Két-két 12, 15 s 18 kaliberszerü ágyuval tüzeltek, s a lövegek majd 10.000 lépésre mentek, oly távolság, minőt csak Páris ostrománál értek el a poroszok ágyuikkal. A technikai bizottság oly kedvező itéletet s illetőleg véleményt nyujtott be ennek folytán a hadügyminiszteriumhoz, hogy remélhetőleg jövőre is teljesen nélkülözni fogják a külföld e productumait.

— **Magyar vadász Indiában.** A nem csak Somogyban, hanem az egész országban kitünő vadászuak ismert Kund Béla, faiszi birtokos a napokban tért vissza fáradságos és veszélyes tigris vadászatáról Indiából a legjobb egészségben. Tiz tigrist, sok medvét és számos párduczot ejtett el, melyeknek kikészitett bőrelt is magával hozta.

— **A londoni** jótékony bazár, melyet a szükölködő idegenek javára rendeztek, három napig tartott s szombaton ért véget. Az eredmény minden várakozást felülmult. Az összes bevétel meghaladja az 5000 font sterlinget.

— **A czárt** Monplaisir nyaralójában elképzelhetetlen elővigyázattal őrzik; a czár lakosztályának előszobája nincsen, minthogy a czár nem fogad senkit, vagy csak a legkivételesebb esetekben egy-két tőméltóságot; a katonák egy hosszu folyosó végében őrködnek, csak kevés számban, hogy épen szolgálattételre legyenek; a czár terméhez közel senkinek sem szabad jönnie. A czár szobája alatt levő helyiségeket szigoruan őrzik, de a katonáknak oda sem szabad menniök, csak a parkban vannak elég sürüen elhelyezve, a hol ugy állanak, mint a szobrok: sorban és mereven. A folyó nyomozások kideritették azt, — a mit különben az egész világ már régen tudott, — hogy a nihilistáknak vannak embereik a czár közvetlen környezetében is, de hogy ezek kik legyenek, azt a rendőrség kideriteni képes nem volt, — a világ sem tudja, hanem keresik. Kétségtelen azonban az is, hogy a nihilisták a titkos rendőröket is nagyon jól ismerik, minthogy a legzseniálisabbakat közülök, ők zseniális módon tudják eltenni láb alól; ilyen eset már hat történt, hogy a legügyesebb rendőrök szolgálattevés közben egyszerre csak megfosztattak életüktől; legelőbb kettőt fogtak ki holtan a vizből; egy rendkivül ügyes rendőrt, ki hosszu ideig Párisban és Genfben volt alkalmazva, s Péterváron alig lehetett ismeretes, Péterhof közelében találták meg, lassóval megfojtva, a nélkül, hogy a száz számra hemzsegő rendőrök valamit is észrevettek volna.

— **Gyilkosság** a vasuti coupéban London-ból jelentik: Egész London izgatottságban van egy gyilkosság miatt, mely egy vasuti vonaton követett el. A vonatnak Brightonba érkeztekor a napokban délután 2 órakor az első osztályu coupéban egy embert találtak látszólag megsebezve és vérbe borulva. A sebesült azt mondá, hogy vele két ember ült a coupéban. Az alagutba bemenetel előtt az egyik pisztolyal rálőtt, mire ő eszmeletét veszté. Ámbár a vasuti kocsi tele volt vérrel, és ámbár ugy a coupét mint az ember ruhája borzasztó küzdelem nyomait mutatta, a rendőrség mégis hitelt adott az állitólagos megtámadott ember állitásainak. Elbocsátotta, s az el is tünt nyomtalanul. Nemsokára ezután az alagut bejárata etött egy meggyilkolt ember holttestét találták meg, s minden jelből, valamint számos gyanuokból az tünik ki, hogy ezen, az alagut előtt megtalált férfi gyilkosa nem más volt, mint az állitólagos sebesült utas. Londonban általános a megbotránkozás a rendőrség ostobasága miatt. Az eltünt utast, ki Lefroynak nevezte, s amerkai reporternek adta ki magát, most gyilkosság gyanuja miatt körözik.

A „Kelet" magántáviratai.

(Magyar távirati iroda.)

Budapest, julius 2. Tegnap délután Ráth Alajos budai járásbirósági aljegyző, a főpolgármester unokaöcscse, amerikai párbajban főbelőtte magát. — Tegnap bolgár tisztek érkeztek és bevásárlásokat tettek. A vácz-budapesti uszásra 18-an jelentkeztek, köztük Szekrényesy, a Balaton átuszója, egy bécsi rendőr és egy pékmester.

Lipcse, julius 2. A kis ostromállapot kihirdetése után Kaiser országgyülési tag socialistánál házmotozás történvén, Kaiser elfogatott.

Róma, julius 2. Mancini külügyér levélben kijelenti Gladstonenek, hogy Tripolis occupatioját sem olasz kabinettag, sem hivatalnok egy szóval sem érintette. Párisba valószinüleg Menabra neveztetik nagykövetté.

Berlin, julius 2. A császárné állapota kielégitő.

Konstantinápoly, jul. 2. A semmitőszék ma fogja tárgyalni az Abdul Aziz szultán meggyilkolása miatt elitéltek felebbezését és hétfőn fog itéletet mondani.

Pétervár, jul. 2. A külföldön elterjedt azon hir, hogy Moszkvában nagy tüzek voltak és Kreml ég, valótlan.

London, julius 2. A képviselőház tegnapi ülésében Dilke kijelenti, hogy a vasra kivetett vám fölött most foly a tárgyalás Szerbiával. A többi czikkekre nézve Ausztria-Magyarország az 1878. julius 8-ki szerződés, s a határforgalmat szabályozó szerződés által, könnyitéseket nyert.

Páris, julius 2. A franczia kormány Nasif tripolisi pasa eljárása miatt a szultánnál erélyesen fel fog lépni. Journal des Debatsban charmes javasolja a magyarországi mérsékelt ellenzéknek a kormánypárttal való egyesülését, hogy a minden pillanatban kitörhető keleti válság esetén a monarchia katonai egységét és politikai hatalmát érvényesithesse. A radicalis politika győzelme Magyarországot elszigetelné politikailag és pénzügyileg elzsibbasztaná. Nem csoda, hogy a választók többsége a kormány, politikáját támogatja, mely bölcs haladó, szabadelvü és az ország pénzügyeit emelte.

Prága, julius 2. Az utczai zavargások szaporodnak, a rendőrség puskaágygyal üti az ellenszegülőket. Azon utczák, a hol a német intézetek vannak, rendőrileg elzárattak. A polgárnagy csillapitó kiáltványa semmit sem használ.

Belgrád, jul. 2. Ma ment végbe a függetlenségi ünnepély, a fejedelem, a fejedelemné, a miniszterek, a diplomatiai testület, a hivatalnokl és a tisztikar jelen voltak az ünnepélyes isteni tiszteleten. Erre a konakban ünnepélyes fogadtatás.

Prága, julius 2. Tegnap éjjel ismét összecsődültek a lármázó csoportok Prága utczáin, különösen a Grabenen. A rendőrség szétkergette a tömeget. A városi tanács a mult éjjelre állandónak nyilvánitotta magát, hogy szükség esetén a tömeg közé menjen. Tizenegy óra körül ismét nyugodtabbak voltak az utczák, a cseh egyetemi hallgatók küldöttsége megjelent a helytartóság alelnökénél és kijelentette, hogy határozottan roszalja az egyes cseh tanulók kihágását s oda fog hatni, hogy a prágai egyetem tanulói közt ismét helyre álljon az egyetértés. A rendőrség tegnap este letartóztatott három egyént, mert nem engedelmeskedtek a hozzájuk intézett parancsnak és elfogta Ktrzal Venczel czipészlegényt kiabálás és lármázás miatt. — Tizenöt embert már átszolgáltattak a fenyitő törvényszéknek.

London. juli 1. A transvaal kérdés ujabban bonyolult stadiumba lépett és békés megoldása még távol időben van. A boerek a feketék ellen ujólag hajmeresztő kegyetlenségeket követnek el elannyira, hogy az angol kormány indittatva érzi magát, a pusztitó hadjáratnak elejét veendő hogy a boerek és szomszéd törzsek közti határvonalat megszállva tartsa. A boerek csak is az angolok által 1877-ben elfoglalt terület teljes restituálása mellet hajlandók a békére.

Róma, jul. 1. A „Pol. Corr. jelenti, hogy az olasz kabinet határozottan, visszautasitja a hirt mintha Olaszország Tripolis felett protectoratus után törekednék. Mancini külügyér Gladstonehoz különösen kiemelte, hogy sem a kabinet tagjai közül sem pedig a kormány közegei által Pripolis occupatiója egy árva szóval sem lett felemlitve.

Páris, jul. 1. Grévy elnök lemond ez évben a szabadság idejéről, azon okból, nehogy választási agitatiókat tulajdonitsanak neki. A kormány figyelemmel kiséri az algiri kormányzó müködését Pripolisban és el van határozva Konstantinápolyban erélyes óvásokat tenni, mihelyt a legkisebb gyanut észlel.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

BÉKÉSY KÁROLY.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Sz. 6141—1881. Másolat.

Árlejtési hirdetés.

A kolozsvári-zilahi megyei ut 13—14 kilómeter szakaszán levő 14 számu fa felzetü kőhid ujból épitése f. évi julius 7-én d. e. 10 órakor a megyeházánál megtartandó szóbeli árlejtésen ki fog adatni.

Kikiáltási ár 494 frt 51 kr. o. é.

Árlejteni szándékozók a kikiáltási ár 5%-át kötelesek bánatpénzül előre letenni, melyet a vállalkozó a vállalati összeg 10%-ra kiegészíteni tartozik.

A terv, költségvetés és részletes feltételek az aljegyzői irodában megtekinthetők.

Kolozsmegye alispánjától,
Kolozsvártt, 1881. junius 22.

Gyarmathy Miklós,
alispán.

(317) 3—3

Sz. 6140—1881. másolat.

Árlejtési hirdetés.

A kolozsvári p..nczélcsehi megyei ut 24—25 kilómeter között a Babuczi patakán elévült fa szerkezetü hid helyett épitendő fa felzetü kőhid épitése f. évi julius 7-én d. e. 10 órakor a megye háznál megtartandó szóbeli árlejtésen ki fog adatni.

Kikiáltási ár 799 frt 39 kr o. e.

Árlejteni szándékozók a kikiáltási ár 5%-át kötelesek bánatpénzül előre letenni, melyet vállalkozó a vállalati összeg 10% ra kiegésziteni tartozik

A terv, költségvetés és részletes feltételek az aljegyzői irodában megtekinthetők.

Kolozsmegye alispánjától,
Kolozsvártt, 1881. junius 22.

Gyarmathy Miklós-
alispán.

(216) 3—3

Sz. 6240—1881. Másolat,

Árlejtési hirdetés.

A Választ hidalmási utvonalra szükséges 252 kbmeter kőnek kiszállitása, f. évi junius 6-án d. e. 10 órakor a megye háznál tartandó szóbeli árlejtésen ki fog adatni.

Kikiáltási ár 882 frt o. é.

Árlejteni szándékozók a kikiáltási ár 5%-át kötelesek bánatpénzül előre letenni melyet vállalkozó, a vállati összeg 10%-ra kiegésziteni köteles.

A részletesebb feltételek az aljegyzői irodában megtekinthetők.

Kolozsmegye alispánjától,
Kolozsvártt, 1881. évi junius hó 21-én.

Gyarmathi Miklós,
alispán.

(315) 3—3

Idei gyökerek és növények készitéséből

cs. kir. kir. szab. és m. kir. szab.

Bojtorján-gyökér- Quint-Essentia!

Előmerve mint a legelőnyösebb szer, a gyéren növő haj és szakálnövésének fenntartására **Ara 1 frt o. é.** Fennebbi essentiához kizárólagosan használható **és nálam** készitett

China-héj kenőcs vagy Olaj

1 Tégely kenőcs 1 frt. 1 üveg olaj 1 frt. 1 drb. cosmetikum 50 kr.

Keleti rozsatej-kivonat

Ára 1 frt. o. é.

Ez ideig mint a legjobb conservaló szere a bőrnek ismertetik. Elháritja a bőr minden hiányait, mint szeplőt pattanásokat, szemölcsöket, bőratkát stb A gyorshatás elősegitésére szolgál **a Rozsatej-szappan** 1 drb. 30 kr.

Hair Milkon (haj ifijitó tej)

utolérhetetlen tulajdonságaiban, a szürke kopott hajnak 8—10 nap alatt eredeti szinét állandólag visszaadja. Ára 2 frt 50 kr. o. é.

Fennebbi saját készitményeim iránt számos elősmerő iratok vannak kezeim között.

Nevezett különlegességek valódi minőségben csak a **Főraktárban**

J. Paternoss

illatszerész és számos cs. kir. szabadalmak tulajdonossánál kaphatók.

Raktár Kolozsvártt Széky Miklos gyogyszerésznél valamint Magyarország összes gyogytárában.

Vidéki megrendelések postautánvét vagy a pénz beküldése mellett pontosan teljesitetnek és üvegenként 10 kr. csomaglás számittatik. (300) 4—6

GYERMEK-SZAPPAN

Reithoffer és Neffé-től Bécsben

Jóváhagyva az „Ált. osztr. gyógyszerészeti egylet" Laboratoriumának főnökségétől

DR. GODEFFROY RICHÁRD urtól

és hosszasabb használat alapján **ajánlva**: az alsó ausztriai szülő- és lelenczházak igazgatóságától, továbbá

DR. FRIEDINGER

a Szt. József gyermek kórház igazgatójától,

DR. GUNCZ

cs. kir. tanácsos és a Szent Rochus kórház igazgat. Penczingben

DR. CAJET. FÜNKH cs. kir. kastélyorvos és

DR. ALOIS MONTI TANÁR uraktól.

Ezen gyermek-szappan a legfinomabb legtisztább és oly nyers anyagokból állitatik elő, a mely zsiros és szelid habot képez, a bőrre éltetőleg hat és azt puhává, bársonyszerűvé teszi, ennélfogva **gyermekek** leggyengébb korától kezdve, sőt **felnöttek** részére is mint a legjobb bőrgondozó szer alkalmas,

Gyári árak

Szagtalan négyszegü alakban 1 csomag 6 darabbal . . . . . 1 frt 80 kr.
Szagositva, tojásdad alakba, Rózsa, pézsma, ibolya, mandula és Yláng-Yláng szaguak 1 dobóz 3 darabbal . . . . . 1 frt 75 kr.

Raktár: Bécsben

I. Seilergasse 9 és VI. Mariahifferstrasse 117.

Ezenkivül kapható legtöbb gyógyszerész uraknál.

Levélbeni megrendeléseket kérjük a **Gyárnak, Bécs, Mariahilferstrasse 115. intézni.**

(318 1—6

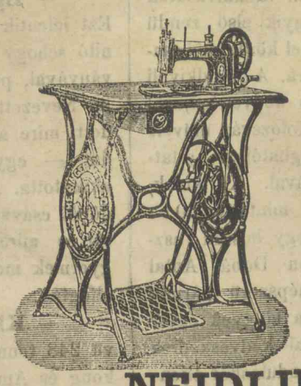

A VILÁG ELSŐ ÉS LEGNAGYOBB VARRÓGÉPGYÁRA:

THE SINGER MANUFACTURING Co.

NEW-YORKI

varrógépei rendkivüli munkaképességük, jóságuk s tartósságuk miatt az összes varrógépek közt, mint a legkitünöbbeknek bizonyultak be, mi nemcsak több mint három millió vevő és érdek nélküli szakértők által ismertetett el, hanem még több mint kétszáz legmagasbb érdemdij, de kiválóan az évről-évre növekedő forgalom által bizonyittatik,

mely egyedül az utolsó évben 538,609 varrógépre, tehát minden üzletnapban több mint 1700 darabra emelkedett.

Ezen tények hangosabban szólnak bármily ajánlásnál, s legjobb bizonyitékul szolgálnak az eredeti Singer varrógépek felülmulhatlanságáról.

Csak ugy valódi, ha a gép a bejegyzett védjegyen kivül, a karján a teljes czéget: „The Singer Manufacturing Co." viseli és alant látható „Neidlinger G." aláirásommal ellátott jótállási okmány (Certificate) mellékeltetett. (127) 15—52

NEIDLINGER G. Kolozsvár, 5 — belközép-utcza — 5 szám.

The Singer Manufact. Co. NEW-YORK.

Fol. ..... No. .....

THE SINGER MFG. CO. N. Y. TRADE MARK AUSGEZEICHNETE FABRIKMARKE

CERTIFICATE.

Chieff Ofice New-York, 34 Union Square.

We, the Undersigned, Singer Manufacturing Co. do hereby certify, that the accompanying Sewing Machine bearing above Number, is constructed in our Manufactory and shipped to our General Agent for Russia, the North and Middle of Europe, Mr. G. Neidlinger, Hamburg.

We further state, that our Machines can only be had in Russia, the North and Middle of Europe through Mr. G. Neidlinger or the Agents appointed by him.

The Singer Manufacturing Co., New-York.

General-Agent for Russia, the North and Middle of Europe.

G. NEIDLINGER, **EDWARD CLARK**, Presidant.

The Singer Manufact. Co. NEW-YORK.

Philadelphiai nemzetközi kiállitás bizottsági birálata:

Egy kiváló minőségü családi, varrógép melyben a legtöbb czélirányos gépészeti találmány van összpontositva; mely találmányok a különböző részeknek pontos járás-kölcsönöz; szerkezeti egyszerüség, kiviteli szilárdság s a munkák kitünősége s az egész együttes tökéletessége.

GASKORN A. T. vezérigazgató. HAWLEY J. R. elnök ASCHER MAYER titkár.

Az észak-amerikai egyesült államok százas bizottsága.

RAPPOLD FERDINAND

csiszoló-szerek gyára

Bécs, Margerethen, Pilgramgasse 20 ajánlja. **naxos-csiszoló, fény-csiszoló szerek: csiszoló-tarczát, csiszoló-vászát, csiszoló-papirját, üveg-papirját kés-takarítószer-et, takarító-posztóját, takarító-porát, fényesitő-folyadékát, acczél-fenő-anyagát. Olom-papirját, Czink-hamu, Piros-fényporát, fenőköveit, tajtékkövet** valamint minden a köszörülés, fényelő-anyagokhoz tartozó szeret, acczél-vás, gránit, márvány és üveg félékhez. (304) 4—12

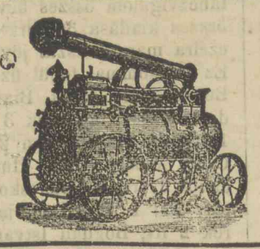

KOTZÓ PÁL

Budapest, üllői ut 18. sz.

Ajánlja a május hó 2-án Adán tartott ekeversenyen

az első díjjal: arany éremmel és a második díjjal: ezüst éremmel

kitüntetett szabadalmazott

kettős és hármas ekéit,

továbbá:

gőzmozgonyait

fa-, szén és szalmafütéshez,

gőzcséplőgépeit

üszögtisztitó készülékkel,

a gabonát piaczképesen adják zsákokba.

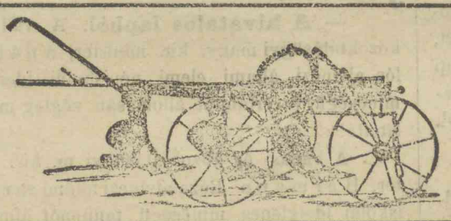

továbbá:

járgánycséplőgépeit,

tisztitó szerkezettel vagy anélkül,

rostákat, trieurőket stb.

Árjegyzékek bérmentve.

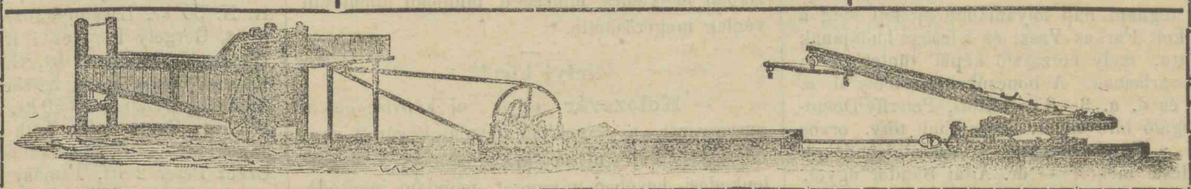

2—10 (310)

MATUTSEK JÓZSEF

Kolozsvártt, főtér 17. szám alatti

üzletében minden időben nagy választékban kaphatók vagy megrendelhető számos világkiállitáson kitüntetett saját készitményü

Férfi, női és gyermek lábbeliek,

melyek **tartósság, csin, solid kiállitásban**, de legfőképpen **olcsóság** tekintetében bármely hasonnemü gyári czikkekkel versenyeznek.

Megrendelések felelősség mellett gyorsan készittetnek.

Vidéki megrendelések is a leglelkiismeretesebben és gyorsan teljesittetnek.

(559) 47—100

Nyomatott a „KELET" nyomdájában Kolozsvártt.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.